

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK IX.

ČÍSLO 1.

Štábní kapitán Karel VEIT:

Metoda plukovníka Lemoína.

Péčí VÚV. vyšla v překladu škpt. gštb. F. Pohunka kniha francouzského plukovníka Lemoína: „Bojový výcvik pěchoty v malých jednotkách“. Této myšlenkově velice bohaté knize bylo věnováno poměrně málo pozornosti. Pokusím se o její rozbor.

A. Stručný obsah knihy:

Bojový výcvik pěchoty naráží na dvě hlavní obtíže: nedostatek času a nedostatečnou přípravu instruktorů. Tyto obtíže možno odstraniti tím, že se základní bojový výcvik shrne do malého počtu pohybů a útvarů, jemuž se může každý naučiti. Celkový boj možno srovnati se zápasem dvou šermířů, který se nezasvěcenému pozorovateli zdá něčím velice složitým, avšak zásluhou výcvikové metody dá se rozložit na nepatrný počet jednoduchých úderů. Každý z těchto několika útoků neb úbran tvoří „lekci“. Jakmile se šermíř seznámil s „lekcí“, pustíme ho na „zápas“. Obdobně jest tomu u bojového výcviku, který obsahuje jednotlivé lekce a potom zápas. V lekci nutno se přidržovati jen nejobvyklejších sestav. Vojíní, dobře vycvičení v řešení jednoduchých případů, najdou vždy vyhovující řešení v nové situaci. Varujme se přikládati příliš veliký význam výjimečným příkladům, poněvadž bychom napodobovali hudebníka, který se chce naučiti jen jediné skladbě, aniž cvičil stupnice.

Moderní boj spěje k dělbě práce, což jest jeho silnou stránkou, ale to jej také činí tak obtížným. Dělbá práce vyžaduje, aby veškeré úsilí bylo usměrněno k jednomu cíli, a nutno hledati prospěch celku a ne jednotlivce.

Veletí znamená nejprve zvoliti, pak utvořiti a ovládati jistý počet základních sestav, které mohou býti shrnuty do čtyř hlavních skupin:

1. Zajištění.
2. Zjednání dotyku.
3. Obrana.
4. Útok.

Tyto sestavy, které jsou přehledně podány v příloze náčrtů, úplně vyhovují pro veškerá období boje, dají se snadno ovládnouti a podržují jednoduchost.

Vytvořiti tyto sestavy a ovládati jejich pohyb, jest otázkou velení, t. j. rozkazů, které možno v malých jednotkách velice zkrátiti, pojmenujeme-li pečlivě, jednou provždy, svoje sestavy. Problém spojovací služby se vyřeší morsovou abecedou. Přizpůsobení sestav terénu nepůsobí obtíže tomu, kdo si navykl studovati terén a čísti z něho vzhledem k dané úloze. Doporučuje se provésti pět typických cvičení:

1. Pojem obzoru viditelného a obzoru nebezpečného.
2. Zřízení sítě pozorovací a pro spojení zrakem.
3. Studium terénu, když jde o přibližovací postup.
4. Studium terénu s hlediska obrany.
5. Studium terénu s hlediska útoku.

Studium této statí je usnadněno vhodnými průsvitkami a stat' je doplněna pojednáním překladatelovým o terénních a palebných celcích.

Metoda praktického výcviku postupuje od „lekce“, při níž si vykonavatelé uvědomí celkový manévr a svůj úkol v celku. To se provádí tak dlouho, až velitel každé jednotky nabude praxe v snadném zacházení s vojskem v různých situacích. Pak se přejde k aplikačnímu cvičení, jehož cílem je vycvičiti velitele všech stupňů, aby rychle dovedli posoudit situaci a jednali podle ní bez váhání. Snahou musí býti, aby bylo dosaženo „cviku“, než abychom chtěli něčemu „naučiti“ a zabránit tomu, aby se „manévr“ neproměnil v „přednášku“.

Příprava cvičení se doporučuje, avšak ne do podrobností a hlavně nutno zavrhnouti zneužívání psaných námětů. Značkovati nepřítelů je nutné při aplikačních cvičeních, při nichž je též nutno organisovati rozhodčí službu.

V přehledu výcviku družstva, čety, roty a kulometné roty je vlastně podán celý výcvikový program v hlavních rysech.

V závěru uvádí autor, že schema má cenu podle toho, jak se ho užije. Schema mu není cílem, ale prostředkem. Cílem jest, aby cvičenci jednali, vésti je k činu, než vyučovati je; vychovávatí spíše velitele než lidi, kteří toho mnoho vědí, muže spíše než učence.

To je v souhrnu obsah knihy plk. Lemoine.

B. Srovnání metody plk. Lemoine s metodami u nás používanými. (Metody vojenského učiliště a vojenských škol, které udávají směr.)

Nechci zde polemisovati o správnosti různých metod. Každá metoda je správná, vede-li k vytčenému cíli — ale nutno připojiti — v daném čase. Zde je první kámen úrazu. Naše výcvikové metody vedou k cíli, ale voják by musil sloužit 3 léta, aby jeho výcvik byl úplný. Lemoine má pravdu, když tvrdí, že „budeme nuceni zřici se zdokonalování v podrobnostech, ba že budeme nuceni odvrhnouti některé názory, které jsme zvykli považovati za podstatné“. Proti tomu Lemoine pustí vojína do terénu, nechá ho samostatně pracovati, kdežto nad naším neustále stojí instruktor, stále mu dává otázky; voják ztratí samostatnost, jedná podle otázek a podle oprav, ale nikdy podle situace, jak ji sám chápe. Zde je právě viděti charakteristický rozdíl obou metod. Lemoine chce a přímo nutí instruktora, aby se snížil na niveau vojína, aby ho studoval a podle toho řídil jeho myšlenkový postup a usměrňoval jeho pojem. Naš instruktor se snaží, aby otázkami, opravami a vysvětlováním povznesl vojína na své niveau, a chce dosáhnouti toho, aby voják chápал situaci tak, jak on sám ji chápe. Tento fakt je možno považovati za jádro výcvikových chyb. Důstojník instruktor zapomíná, co námahy a práce musil vynaložiti, než se dopracoval k svým pojmům, a žádá, aby voják dosáhl téže výše za několik neděl. Poněvadž voják nemá dostatečného podkladu, svádí to instruktora k tomu, že příliš mnoho vojína „učí“. Je pravda, že vyučováním dosáhnou vojini určitých znalostí, a možno říci, že ústní teoretické zkoušky dopadnou obyčejně velice dobře, ale praktické zkoušky bývají neobyčejně slabé. Proč? Poněvadž samým vyučováním se ztratí čas, učí se zbytečným věcem, a tehdy, kdy by voják měl rozvinouti své znalosti — jde domů a schází mu to, co nazývá „cvik“. Z tohoto poznatku je možno vytýčiti základní výcvikové pravidlo: Ten, kdo cvičí, musí především veleři a pak teprve instruovati. Jediné praktické velení ukáže výcvikové nutnosti v rámci ne teorie, ale praxe, a vyřadí veškeré pro boj zbytečné věci; jen tak si cvičitel vytýčí a vyhraní nut-

nosti a podle slov Lemoinových „odvrhne mnohé názory, které si zvykl považovati za podstatné“. Detail může býti rozdílný, ale výsledek činnosti stejný. K snazšímu pochopení srovnajme: Je veliký rozdíl mezi holičem z povolání a mužem, který se holí sám. Holič má svou techniku, své tahy břitvou atd., samouk též. Na obou vyžadujeme čisté oholení bez pořezání. Ihned vidíme, že u samouka bude mít velkou úlohu individualita, a bylo by směšné, abychom od něho požadovali tytéž tahy břitvou, jaké provádí profesionální holič. Přesto však si při výcviku často počínáme tímže způsobem — zabíjíme individualitu, místo abychom jí využili, tahy břitvou považujeme „za podstatné“ a jsme toho názoru, že čím častěji se samouk pořeže, tím lépe se bude pak holit. Zapomínáme, že se učením tahů ztrácí čas, samouk se často pořeže a ztratí chuť a konečně že se bude holit svým způsobem, ztratíme-li ho z dozoru, ale při tom mu budou scházeti cenná poučení, kterými jsme mu mohli usnadnit jeho individuální práci.

Metoda plk. Lemoina cvičí, snaží se získati „cvik“, proto vyžaduje výkon — my vyučujeme a vyžadujeme pozornost při přednáškách a ukázkových cvičeních. Vtipně vystihl tento fakt jeden vojín-karikaturista dvěma obrázky s nadpisy: Vojna jindy: Vojíni se plíží a důstojník se na to dívá. Vojna dnes: Důstojník se plíží a vojíni se na to dívají.

Lemoine cvičí schema, my milujeme propracovanou ukázkovou cvičení. Ten, kdo zná schema pro všechna období boje, ten toho mnoho neumí, ale přece něco udělá — ten, kdo zná několik ukázkových cvičení, ten nezná vůbec nic. Při Lemoainově cvičení schematu vyniká vždy celek, proto odpouští detail. Při ukázkových cvičeních celek úplně zanikne, poněvadž je zastřen podrobnostmi. Lemoine počítá více s velitelem a s jednotkou, kdežto my s jednotlivcem (viz důkladnost bojového výcviku jednotlivce).

Lemoine čelí nedostatku zkušených instruktorů tím, že instruktor je především velitelem a výcvik sám přestává jen na věcech pro boj nutných. Naše metody vyžadují mnoho zkušených instruktorů, kteří jsou zvyklí býti neustále za zády vojáka, čímž ztrácejí velitelskou praxi. Dá-li se jim jednotka do skutečných bojových podmínek, ztrácejí na ni vliv a neovládou ji. Při velení se cítí více instruktory než veliteli. Dopouštějí se té největší chyby, poněvadž cvičí pro cvičení samo a ztrácejí cíl vytčený Cvičebním řádem. Dopracují se k tomu, že ztratí svou velitelskou praxi, ale jsou výbornými kritiky detailu, jsou instruktory v „plné slávě a parádě“.

Lemoine zavrhuje psané náměty, tu „hanebnou strategii“, kterou kdysi tak stigmatizoval generál Cardot. U nás si bez námětu na cvičišti důstojník neodepne ani šavli.

Bylo by zbytečné pokračovati v srovnávání, ale je nutno učiniti závěr.

U pluků se dnes cvičí jinak než ve vojenských učilištích, lépe říkajíc ve vojenských učilištích se učí jiné výcvikové metodě, než které se používá u pluků. Z tohoto závažného faktu vyplývá otázka: Proč? Odpověď je jednoduchá. Plukům metoda vojenských učilišť nevyhovuje, poněvadž nedisponují dostatečným počtem instruktorů, nemají tak inteligentního a chápavého mužstva, aby výcvik mohl býti skončen v daném čase.

Důsledek toho je, že se právě pro výcvik v pluku dá metoda plk. Lemoina výborně použítí, a je na vojenských učilištích, aby tuto metodu důkladně propracovali.